

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"א, 2011
מספר השאלון: 209,003201

ת נ " ד

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

יחידה א' – חלק ראשון ממבחן 5 יח"ל

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמישה פרקים.
פרק ראשון	–	עיון בתורה (בראשית ושמות)	–	(12x4)	–	48 נקודות
פרק שני	–	התמצאות בספרים בראשית ושמות:				
		חומש ורש"י	–	(12x1)	–	12 נקודות
פרק שלישי	–	עיון בנביאים ראשונים	–	(6x3)	–	18 נקודות
פרק רביעי	–	בקיות בספרים שופטים, שמואל א,				
		שמואל ב	–	(10x1)	–	10 נקודות
פרק חמישי	–	עיון בנביאים אחרונים ובכתובים	–	(6x2)	–	12 נקודות
		סה"כ	–			100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.
- ד. הוראות מיוחדות: בפרק השלישי ובפרק החמישי יש לענות על פי אחד הפרשנים:
רש"י אן מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיפות (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיפות" בראש כל עמוד טיפות. רישום טיפות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – עיון בתורה (בראשית ושמות) (48 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-5 (לכל שאלה – 12 נקודות).

1. בראשית, ט"ו, י"ג-ט"ז.

- א. "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם... ארבע מאות שנה" (פסוק י"ג).
מהו הקושי בפסוק זה לפי רש"י, וכיצד הוא עונה על הקושי? (4 נקודות)
- ב. "וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי" (פסוק י"ד).
מדוע ה' דן את הגוי הזה, הרי הוא גזר "ועבדום וענו אתם"? כתוב תשובה אחת המובאת בפירוש רמב"ן. (4 נקודות)
- ג. "ודור רביעי ישובו הנה" (פסוק ט"ז).
כיצד התורה מנמקת את הקביעה שדווקא הדור הרביעי ישוב הנה? כיצד רש"י מסביר נימוק זה? (4 נקודות)

2. בראשית, כ"א, כ"ב-ל'.

- א. "ויאמר אבימלך... אלקים עִמָּךְ" (פסוק כ"ב).
לפי רש"י, ציין שניים מן המאורעות שבעקבותיהם אמר אבימלך לאברהם "אלקים עִמָּךְ". (4 נקודות)
- ב. "אם תשקר לי... כחסד אשר עשיתי עִמָּךְ תעשה עִמָּדִי" (פסוק כ"ג).
מהו החסד שעשה אבימלך עם אברהם, ומה ביקש אבימלך מאברהם בתמורה? (4 נקודות)
- ג. "בעבור תהיה לי לעדה" (פסוק ל').
לפי רש"י, מי תהיה עדה, וכיצד היא תשמש עדה? (4 נקודות)

3. בראשית, כ"ה, ה'-י"ז.

- א.** "ויתן אברהם... כל אשר לו ליצחק" (פסוק ה').
לפי רש"י, מה נתן כעת אברהם ליצחק, הרי כבר נתן לו (על פי פרק כ"ד, פסוק ל"ו) את כל רכושו? (4 נקודות)
- ב.** "וימת אברהם בשיבה טובה" (פסוק ח').
לפי רש"י, מהי "השיבה הטובה" של אברהם, וכיצד אפשר ללמוד זאת מפסוק ט' ומפסוק י"ז? (4 נקודות)
- ג.** "ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלקים את יצחק" (פסוק י"א).
לפי רש"י, מדוע הכתוב מציין שלאחר מות אברהם ה' בירך את יצחק? (4 נקודות)

4. בראשית, כ"ו, א'-ה'.

- א.** "אל תרד מצרימה" (פסוק ב').
רש"י: "שהיה דעתו לרדת מצרימה".
לפי רש"י, מדוע רצה יצחק לרדת למצרים, ומדוע אסר עליו ה' לעשות זאת? (4 נקודות)
- ב.** "והתברכו בזרעך כל גויי הארץ" (פסוק ד').
רש"י: "יוכן בכל המקרא, וזה אב לכולן... יישמך אלקים כאפרים וכמנשה".
הסבר את הכלל המובא בדברי רש"י, וכתוב כיצד כלל זה בא לידי ביטוי בפסוק ד'. (4 נקודות)
- ג.** "וישמר משמרת מצותי חקותי ותורתי" (פסוק ה').
הסבר שלוש מן המילים המודגשות, והבא דוגמה לכל אחת מהן, על פי רש"י. (4 נקודות)

5. שמות, י', כ"ח - י"א, ה'.

- א.** "דבר נא באזני העם וישאלו..." (פסוק ב').
רש"י: "אין נא' אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם על כך".
על פי רש"י, מדוע ביקש ה' ממשה להורות לבני ישראל לשאול כלים ממצרים? (4 נקודות)
- ב.** "ויאמר משה כה אמר ה' " (פסוק ד').
רש"י: "בעמדו לפני פרעה נאמרה לו נבואה זו".
מדוע נאלץ רש"י לפרש כך? (4 נקודות)
- ג.** בפירושו לפסוק ה' מביא רש"י את דברי חז"ל: "כשהקב"ה נפרע מן האומה נפרע מאלוהיה".
הסבר כיצד למדו חז"ל דברים אלה מפסוק ה'. (4 נקודות)
- /המשך בעמוד 4/

פרק שני – התמצאות בספרים בראשית ושמות: חומש ורש"י

(12 נקודות)

ענה על שאלה 6.

6. לפניך שמונה סעיפים (א-ח), ובהם קטעי פסוקים.
- בחר בשישה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת כל סעיף שבחרת, וכתוב לידה באיזה הקשר נאמרו הדברים, ופירוש אחד שלהם על פי רש"י (לכל סעיף – 2 נקודות).
- א. "וַיֵּרְדּוּ בְּדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה".
- ב. "יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנַּעֲרֻוֹ".
- ג. "וּרְאִיתָן עַל הָאֲבָנִים".
- ד. "הַתִּפְאָרַע עָלַי".
- ה. "שֵׁם שָׁם לוֹ חֶקֶךְ וּמִשְׁפָּט".
- ו. "וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל".
- ז. "וְנָתַתִּי אֶת כָּל אֵיבֶיךָ אֵלַיִךְ עֶרְףּ".
- ח. "וַיֹּנֶשׂ אַהֲרֹן אֶת מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ".

פרק שלישי – עיון בנביאים ראשונים (18 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 7-10 (לכל שאלה – 6 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י א מצודת דוד.

7. שופטים, ג', ט"ו-כ"ב.

- א. בפסוקים ט"ו-כ"ב כתובים כמה פרטים שעזרו לאהוד בן גרא להגשים את תכניתו להרוג את עגלון. ציין שלושה מהם. (3 נקודות)
- ב. רות וערפה בנותיו של עגלון היו... אמר הקב"ה: אתה (עגלון) חלקת לי כבוד... חייך שאני מעמיד ממך בן ואני מושיבו על כסאי (על פי מדרש רות רבה, ב', ט').
- (1) היכן בפרקנו חלק עגלון כבוד לה'?
- (2) עיין ברות, ד', י"ג-כ"ב.
- מה הקשר של שלמה המלך למדרש זה?
- (3 נקודות)

8. שופטים, י"א, ד'-כ"ד.

- א. "מה לי ולך כי באת אלי להלחם בארצו" (פסוק י"ב).
- מה ענה מלך עמון לשליחי יפתח על שאלתו, ומה הוא דרש מיפתח? (2 נקודות)
- ב. מה ענה יפתח על טענתו של מלך עמון? ענה על פי פסוקים כ"א-כ"ג. (2 נקודות)
- ג. למה התכוון יפתח כשאמר למלך עמון: "הלא את אשר יורישך כמוש אלהיך אותו תירש" (פסוק כ"ד)? (2 נקודות)

9. שופטים, י"ד, א'-ח'.

- א. עיין בפסוק ב'.
- מניין שנישואי שמשון עם האישה הפלשתית היו כהלכה? (2 נקודות)
- ב. "כי תִּצְאֶנָּה הוא מבקש מפלשתים" (פסוק ד').
- מהי "תואנה", ולשם מה ביקש שמשון תואנה מפלשתים? (2 נקודות)
- ג. "וַיָּשָׁב מִיָּמִים לַקַּחְתָּהּ" (פסוק ח').
- מדוע מציין הפסוק שמשון שב לקחתה, הרי כבר נאמר בפסוקים ב'-ג' שעשה כך?
- (2 נקודות)

10. שמואל ב, ט"ז, י"ד - י"ז, י"ג.

- א.** "ויאמר אבשלום אל חושי... למה לא הלכת את רעך" (פרק ט"ז, פסוק י"ז).
מה ענה חושי לאבשלום על שאלה זו? כתוב שתי תשובות. (2 נקודות)
- ב.** "לא טובה העצה אשר יעץ אחיתפל בפעם הזאת" (פרק י"ז, פסוק ז').
על פי פסוקים ח'-י', מה הם הנימוקים של חושי לדחיית עצת אחיתופל לאבשלום?
(2 נקודות)
- ג.** הסבר את עצתו של חושי לאבשלום, ובאר את דבריו "ופניך הלכים בקרב" (פסוק י"א).
(2 נקודות)

פרק רביעי – בקיאות בספרים שופטים, שמואל א, שמואל ב

(10 נקודות)

ענה על שאלה 11.

- 11.** לפניך שנים-עשר סעיפים (א-יב), ובהם קטעי פסוקים.
- בחר בעשרה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת כל סעיף שבחרת, וכתוב לידה על מי נאמרו הדברים, ובאיזה הקשר הם נאמרו (לכל סעיף – נקודה אחת).
- א.** "ויתן לו את עכסה בתו לאשה".
- ב.** "חִבֵּט חֲטִים בַּגָּת".
- ג.** "ויקח את העם ויִחַצֵּם לשלשה ראשים ויארֵב בשדה".
- ד.** "ארבע מאות אלף איש רגלי שלף חרב".
- ה.** "וישב... במדבר במצדות וישב בהר במדבר זיף".
- ו.** "ואיש במעון ומעשהו בכרמל".
- ז.** "ויתנו לו פֶּלַח דָּבְלָה ושני צִמְקִים ויאכל ותשב רוחו אליו".
- ח.** "ויהי בחפזה לנוס ויפֹל וַיִּפְסַח".
- ט.** "ואת הכבשה ישלם ארבעתים".
- י.** "מדוע אתה ככה דל בן המלך".
- יא.** "ויתן בין השמים ובין הארץ".
- יב.** "כי איש מהר אפרים... נשא ידו במלך בדוד".

פרק חמישי – עיון בנביאים אחרונים ובכתובים (12 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 12-14 (לכל שאלה – 6 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

12. ירמיה, ט', ט"ז-ט"ו.

- א. "מְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְעַד בַּהֲמָה נִדְדוּ הַלְכֹוּ" (פסוק ט').
מדוע נהגו כך בעלי החיים, ועל מה מרמזת התנהגותם? (2 נקודות)
- ב. "עַל מַה אֲבֵדָה הָאָרֶץ" (פסוק י"א).
הסבר את התשובה לשאלה זו, על פי פסוקים י"ב-י"ג. (2 נקודות)
- ג. הסבר את העונש המתואר בפסוקים י"ד-ט"ו. (2 נקודות)

13. ירמיה, י"ז, ה'-י"ג.

- א. "אֲרוּר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאָדָם" (פסוק ה').
"בְּרוּךְ הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּה'" (פסוק ז').
מהי הקללה שתחול על הבוטח באדם, על פי פסוק ו', ומהי הברכה שתחול על הבוטח בה', על פי פסוק ח'? (2 נקודות)
- ב. מה הקשר בין פסוק ט' ובין פסוק י"? (2 נקודות)
- ג. "קֹרָא דָּגֵר וְלֹא יִלְד" (פסוק י"א).
מיהו ה"קורא דגר"? הסבר את המשל והנמשל בפסוק זה. (2 נקודות)

14. תהלים, ק"ל.

- א. הסבר את הכוונה במילים "כִּי עֲמַךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָא" (פסוק ד'). (2 נקודות)
- ב. "קִוִּיתִי ה' קֹתֶה נַפְשִׁי" (פסוק ה').
מדוע כפל המשורר את הפועל לקוות? (2 נקודות)
- ג. למה מתכוון המשורר במילים "נַפְשִׁי לֵה' מְשֻׁמְרִים לְבָקֶר" (פסוק ו'), ומדוע הוא כפל את הביטוי "מְשֻׁמְרִים לְבָקֶר"? (2 נקודות)

בהצלחה!